

ARRIESTA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - MARÇ-ABRIL 2008 - Núm. 92

ARESTA 92
MARÇ-ABRIL 2008
2
TEMA DE PORTADA
RECORDANÇA
Manuel Cortès

RECULL ESCALADES SEAM 2007
Guillem Ullastre

5
ARTICLE
FORFAIT
Roa

6
ARTICLE
LA ISLA BONITA
Oriol Cuadrat

9
XIX PREMI FOTOGRÀFIC
ÒSCAR RIBES

12
ENTREVISTA
ENTREVISTA A DOLORS LLORDÉS
Èlia Guàrdia

14
EXPEDICIÓ
TRAVESSA POLAR AL GOLF DE BÒT-
NIA, MAR BÀLTIC, COSTA FINESA
Eduard Albasa

16
VIDA DEL CENTRE
APUNTS I COMUNICACIONS

18
EXCURSIONISME
ITINERARI EXCURSIONISTA NÚM. 92
LA SERRA DE L'OBAC (I)
Manuel Cortès

EQUIP DE REDACCIÓ: Mercè Ciutat, Josep Lluís Gàzquez, Mercè Gàzquez, Dolors Llordés, Carmina Pardo, Carles Sàez, Núria Solé. DISSENY GRÀFIC: Josep Herràndiz. EDITA: Centre Excursionista de Lleida. REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: C/ Comerç, 25. 25007 Lleida. Tel.: 973242329. Fax: 973234497. E-mail: cel@cel.cat INTERNET: <http://www.cel.cat> IMPRIMEIX: Arts Gràfiques Bobalà, SL. DIPÒSIT LEGAL: L-39-1958. Tirada: 1.200 exemplars. Publicació no lucrativa. El CEL no es responsabilitza de les opinions dels autors. Es permet la reproducció però amb l'esment de l'autor i l'origen. Subscripció de 6 números: 13 euros. Preu del número: 2,40 euros. Imprès en paper de cel·lulosa blanquejada sense clor. FOTO DE PORTADA: L'Albert Cortès a la Pera. Foto: Pete O'Donovan.

COL-LABOREN:

A la darrera d'aquest passat any 2007, es van donar els premis de la 19 edició del premi fotogràfic Òscar Ribes. També aquesta edició ha estat la darrera en què l'organització l'ha dut a terme el nostre soci i amic Josep Massot, després d'una llarga colla d'anys de responsabilitat personal dedicada a les tasques organitzatives d'un concurs que figura, des de ja fa temps, a l'agenda nacional dels afeccionats a la fotografia de natura. Referent a això últim la seva bona feina hi deu tenir molt a veure. Des de l'ARESTA volem agrair aquesta contribució personal a les tasques socials i culturals del CEL. Només sentim que a en Josep no li vagi bé esperar un any més per celebrar la vintena edició del premi que se celebrarà aquest any 2008.

Malgrat que ell ja no se'n farà responsable, el Premi Òscar Ribes no se n'ha de ressentir. Dues sòcies nostres han agafat el relleu i el repte de l'organització: la Dolors Pericon i la Marian Puyals s'hi han compromès, cosa que els agraïm així com les encoratgem a fer-ho amb el mateix entusiasme i longevitat del Josep.

No dubtem que així serà.

Recordança

El passat mes de desembre es van complir 45 anys de la primera escalada a la Pera. Aquest mes de març en farà també 45 de la primera escalada femenina a la mateixa agulla, la més impressionant de les que jalonen el congost del Segre, a Camarasa. L'efemèride justifica recordar una mica per damunt com es desenvolupava l'escalada a casa nostra en aquell temps, i també fer un recull de les darreres realitzacions en aquest camp, que ens mostren clarament què separa (i també uneix) l'ahir i l'avui.

Era a la darrerria dels anys cinquanta i primeria dels seixanta. Temps d'evolució. Les venerables cordes de cànem havien cedit el pas a les de niló o perló i, en general, bufaven vents de canvi, tant en allò que tocava al material com a la manera d'entendre la muntanya. A Lleida, un petit grup (grupuscle en diríem ara, perquè no arribàvem a mitja dotzena) d'escaladors passerells, autodidactes (no hi havia al nostre entorn qui ens pogués ensenyar), començarem a explorar les possibilitats de les serres properes, especialment el Montsec i el Pre-Montsec. El nostre objectiu era, aleshores, les esveltes agulles de la rodalia de Camarasa.

En honor a la veritat, cal dir que no vam ser els primers. Els escaladors forans van arribar abans. El 1959, la mítica cordada Anglada-Guillamon va vèncer la imponent **paret de les Bagasses**, als Terradets, i escaladors del C. E. Badalona i el CADE del CEC van assolir les primeres agulles de la regió. Però també per a nosaltres, els escaladors de Lleida, havia arribat el moment, tot i sabent que érem molt més inexperts que els que ens havien precedit. Un dels primers èxits fou assolir l'estret cim de l'Encantada, petita però fina agulla propera a Camarasa, i a poc a poc en van anar caient d'altres. Quedaven, encara, els dos monòlits més grans de la zona: **el Puro**, enfront de la central, i **la Pera**, a prop i al sud d'aquella. El Puro va caure al primer assalt, a l'agost de 1962, vençut pel trio Víctor Luque-Miquel Mallol-Manel Cortès, però la Pera va resistir diversos intents, a partir del setembre del mateix any. Aquí, però, potser val la pena fer una petita digressió per descriure, ni que sigui per damunt, les condicions en què escalàvem en aquella època.

D'entrada, joves com érem i sense recursos, el nostre mitjà de transport era el tren de la Pobla de Segur, dos o tres vagons amb seients de fusta, arrossegats per una asmàtica màquina de vapor que deixava anar una increïble quantitat de partícules de carbonissa, alguna de les quals, inevitablement, es ficava a l'ull. El revisor, de cognom Husillos, ens coneixia força i sovint ni

ens demanava el bitllet (però en portàvem, quedí clar). L'estació més propera era la de Sant Llorenç de Montgai, a cosa de 8 km de la zona d'escalada, que s'havien de recórrer sense badar, especialment a la tornada, si no es volia perdre el tren. 8 km d'anada i 8 de tornada ens prenia 3 hores del migrat temps de què disposàvem de tren a tren. Per gaudir de més marge, en els successius atacs a la Pera vam seguir un nou sistema: marxar amb el darrer tren el dia abans i arribar, ja de nit, a la zona d'escalada. Allà, un bivac improvisat al costat de la carretera (amb el fred que fa a Camarasa a l'hivern, i cap de nosaltres no tenia sac de dormir de *duvet*) ens permetia, tot i que entumits, començar a bona hora l'escalada. Més tard vam aprofitar una cavitat artificial enlairada al talús de la carretera que, després d'expulsar-ne les aranyes i altres cuques que l'habitaven, ens oferí un lloc millor per al bivac.

La Pera es troba a cosa d'un centenar de metres per damunt de la carretera, i fins a prop de la seva base hi puja un camí obert per al servei de les torres de la línia elèctrica procedent de la propera central. Descartant la cara exterior de l'agulla, que ens semblava massa propera als cables d'alta tensió de la dita línia, iniciàrem l'atac per la cara interna, separada de la paret de la muntanya per una bretxa d'uns pocs metres d'amplada. La primera ullada per aquest costat feia sentir-se optimista: una fissura desplomada arribava fins a un arbre arrelat a uns 10 metres de la base, més amunt del qual s'endevinava una xemeneia que continuava amunt. L'optimisme, però, s'acabà aviat. En primer lloc, l'escalada dels primers 10 metres, fins a l'arbre, ens resultà impossible per la manca de material apropiat i (per què no dir-ho?) per la nostra tècnica deficient. Davant d'aquest problema, es va intentar una solució ben poc elegant: passar una corda per damunt de l'arbre, llençant prèviament una pedra lligada a un cordill per poder-la estirar. No tenint cap cordill prou llarg, l'improvisàrem unint bagues, cordons de botes, de fundes de sacs de dormir i el que fos, fins a tenir la llargada necessària. Lligada la pedra, començà el tir al blanc, per fer-la passar per damunt de l'arbre

que, com he dit, es troba a bastants metres de terra. Una i altra vegada la pedra, o no arribava prou amunt, o no encertava a passar per darrere de l'arbre. Finalment es va aconseguir, i lligada una corda a la punta del cordill, començarem a estirar. Fou inútil tot, perquè el cordill es va encallar en un dels nusos i es va trencar. Havia acabat el primer assalt amb la nostra desfeta per KO.

La segona vegada hi anàrem proveïts de tacs de fusta dura de 30 cm (els *friends* i encastadors es trobaven en un llunyà futur) gràcies als quals i a alguna insegura *flor* de pitons, es va aconseguir amb dificultat arribar a l'arbre. Per damunt d'aquest, la fissura desplomada es transforma en una xemeneia vertical de parets llises, però l'horari no donava per a més i calgué rapelar avall, no sense deixar passat per damunt de l'arbre un *cordino* de 5 mm, per facilitar el següent atac. I a corre-cuita cap a l'estació, per no perdre el tren.

En un altre assalt, i gràcies al *cordino* deixat abans, vam poder fixar una escala improvisada, que havíem preparat prèviament. Aquesta escala també té la seva història, que ara passarem per alt. Només diré que l'havíem feta (amb la col·laboració de les noies del Centre) amb unes cordes de niló recuperades d'una prospecció petrolera abandonada, i uns esglaons de fusta de faig, obra d'un amic fuster.

L'assalt definitiu es dugué a terme el 16 de desembre de 1962. Gràcies a l'escala, arribar a l'arbre ja no era cap problema, i la xemeneia que hi ha al damunt, tot i no ser fàcil (avui dia es considera V-) era més assequible, i acaba en una plataforma on el monòlit es bifurca, formant dues puntes ben definides. La més alta, la Pera pròpiament dita, és la del costat sud; l'altra, un parell de metres més baixa, és la punta Víctor, batejada així en honor del primer escalador que la va assolir.

Des de la bifurcació fins a l'aguda punta, quedaven uns 10 metres (ara també V-, però a nosaltres ens semblava VI) superats en part amb l'ajut d'estreps, fins arribar al cim, estret i de roca descomposta. Com que això ja ens ho temíem, a fi de poder fixar el ràpel havíem pujat expressament una enorme i vella llima, de dos pams de llarga pel cap baix que, un cop clavada, inspirava una certa confiança. La resta ja no té història.

Primera ascensió absoluta: Víctor Luque (†) i Manel Cortès, el 16 de desembre de 1962. En anteriors intents també hi havien pres part en Miquel Mallol i en Miquel Molins (†).

Primera femenina: Sefita Sirera (†) i Pepita Duaigües, el 10 de març de 1963.

Manuel Cortès

RECULL ESCALADES SEAM 2007

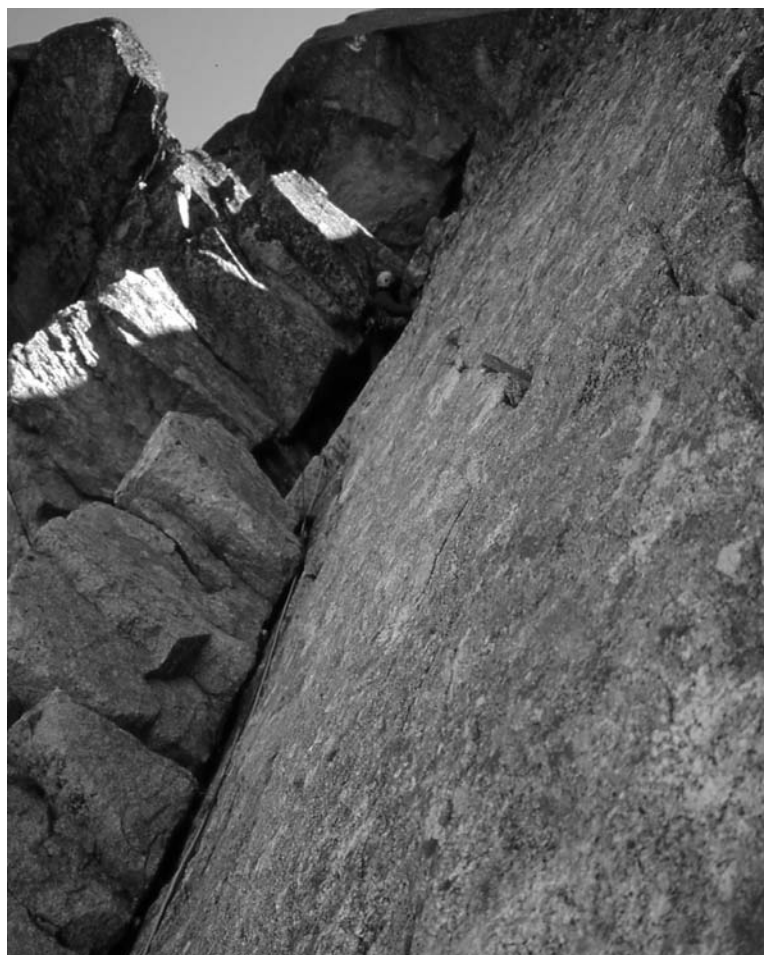
REPETICIONS:

PRE-PIRINEU I PIRINEU

18 de març, Sopeira (Osca), ascensió al Talló d'Aulet per la via DEL DIEDRE (200 m, 6a-A0(6b+)) a càrrec de Xavier García (SEAM) i Guillem Ullastre (SEAM).

20 de maig, Mont-rebei (Lleida), ascensió a la Paret de Catalunya per la via LATINBROTHERS (500 m, 6a-A1(7a)) a càrrec de Ferran Ullastre (SEAM) i Felipe Valverde.

5 de setembre, Amitges (Lleida), ascensió a les Torres de Bassiero per la via DIRECTA (220 m, 6a+) a càrrec de Xavier García (SEAM) i Josep Mª Cano (SEAM).

18 de setembre, Terradets (Lleida), ascensió a la paret de la Font Freda per l'ESPERÓ DEL VENT (300 m, 6a-A1) a càrrec de Josep Mª Cano (SEAM) i Xavier García (SEAM).

27 de setembre, Terradets (Lleida), ascensió a la roca Regina per la via PROMIO-MORENO (320 m, 6a-A1) a càrrec de Xavier García (SEAM) i Oriol Seà.

ALPS

Juliol, Écrins (França), travessia del Mont Pelvoux (3.943 m) (1.250 m, IV/PD) a càrrec de Jordi Marmolejo (SEAM), Francesc Català i Agustí Víctor.

28 de juliol, Valais (Suïssa), ascensió al Grand Miroir d'Argentine (2.350 m) per la via DIRECTA (450 m, V+) a càrrec de Jordi Marmolejo (SEAM), Josep Mª Porta i Raúl Lora.

4 d'agost, Mont Blanc (França), ascensió al Grand Capucin (3.838 m) per la via DELS SUÏSSOS (350 m, MD) a càrrec de Josep Mª Cano (SEAM) i Cristian Boira.

ANDES

28 d'octubre, Cordillera Real (Bolívia), ascensió al Illimani (6.462 m) per l'ARESTA OEST (1.400 m, PD/BD), a càrrec de Jordi Marmolejo (SEAM) i Macario Arequipa.

Novembre, Bariloche (Argentina), ascensió a l'Aguja Frey per la via SIFUENTES-WEBER (100 m, V+/6a), a càrrec de Jordi Marmolejo (SEAM), Boris Zazunic i Orosman Canales.

VIES NOVES:

ARESTA SUD-EST (300, V+) a Fals (745 m), Tolba (Osc). primera ascensió el 7 de gener per Guillem Ullastre (SEAM) i Ferran Ullastre (SEAM).

Via DEL DIEDRE COSTERUT (150 m, 6a+ - A0(6b+)) al Puig de Millà (1.025 m), Millà (Lleida). Primera ascensió el 18 d'abril per Guillem Ullastre (SEAM) i Ferran Ullastre (SEAM).

Via INTEGRAL DE RÚBIES (500 m, 6a+ - A1 (7a/b)) al Peladet oriental (1.466 m), Montsec de Rúbies (Lleida). Primera ascensió el 10 de juny per Guillem Ullastre (SEAM), Ferran Ullastre (SEAM) i Xavier García (SEAM).

Via GUERREROS DE LA ROCA (110 m, 6a/b) a la Paret del Dispensari, Camarasa (Lleida). Primera ascensió el 12 de juny per Jordi Marmolejo (SEAM) i Miquel Urbano (SEAM).

Via SISTEMA FRONTAL (250 m, 6a-A1) al primer pic (2.740 m) de la Serra de les Agudes, València d'Àneu (Lleida). Primera ascensió el 9 d'agost per Guillem Ullastre (SEAM) i Ferran Ullastre (SEAM).

Via DEL SOSTRE LLIS (130 m, 6a+) al puig de Millà (1.025 m), Millà (Lleida). Primera ascensió el 20 d'octubre per Guillem Ullastre (SEAM) i Ferran Ullastre (SEAM).

REEQUIPAMENT:

Via MANTECAS (160 m, 6a+) a la roca Alta, Vilanova de Meià (Lleida). Labor finalitzada el mes de gener i duta a terme per Luis Alfonso, Jean-Michel Arizon i Jordi Marmolejo (SEAM).

Nota: Juanjo Garra (CEL) ascendeix al Broad Peak (8.047 m) (Pakistan) en una expedició de "Al Filo de lo Imposible" (TVE) el mes de juliol.

Guillem Ullastre

Forfet

Veig una llum que apareix i desapareix... les estones de foscor cada cop són més curtes... fins i tot crec que les puc controlar... veig ombres... que cada cop són més clares... tenen la meua aparença però distinta al mateix temps... em posem quelcom als peus... em deixen en una mena de catifa blanca de la qual no veig la fi... és freda i no puc mantenir-me dret... em moc... no sé què em passa, no puc parar... llischo i tombo tot sovint... ja reconec les ombres... m'ajuden i llisquem junts... estem bé junts... em trobo bé amb elles... a cops caiem junts, però ens tornem a aixecar... aquesta mena de joc sembla que mai ha d'acabar... juguem i ens fem bromes... aprenc com moure'm... la catifa sembla eterna... malgrat tot el pendent cada cop és més fort... està ple de gent... xoquem sovint... tots llisquem per traces distintes... com si tinguéssim un camí marcat... però no és així, l'anem fent al mateix temps que llisquem... caiem i ens aixequem... llisquem... si tots llisquéssim per tots, segurament cauríem menys, però... estic tranquil malgrat tot... la velocitat cada cop és més forta... o és que el temps és més curt?... tant se val, el resultat és el mateix... el pendent no és regular... llisquem... hi ha persones que reconec i recordo... sembla que part del camí el farem sempre junts... no sé però a molta gent no la torno a veure... fins i tot no estic segur que mai hagin existit... alguns lluiten per no lliscar... pretenen aferrar-se al passat... no se'n surten... tot sovint em trobo amb cruïlles i creuaments de pistes...

em veig obligat a decidir... però no hi veig el sentit... persones que em trobo, sovint les reconec com una part de mi mateix... fins i tot n'hi ha unes poques que són més que una part... pares... parella... els fills... companys... sovint no entenc per on van... malgrat tot seguim lliscant... no tinc valor per seguir-los... no entenc les traces que fan... el pendent cada cop és més fort i irregular... hi ha força clots i pedres... alguns amics han anat per camins on no els puc seguir... no sé per què... el pendent del seu camí és massa fort... ni tan sols puc veure on han fet cap... cada cop que em passa tinc molt fred... és com si una petita part del meu cor quedés morta per

sempre... el pendent no em permet aturar-me i llischo... no em puc aturar... costa pensar... cada cop fa més fred... tot sovint miro endarrere i veig part del camí... la traça és poc clara... i un cop feta, poc raonable... estic convençut que tot sol no ho hagués aconseguit mai... els que com jo llisquen també els deu de passar el mateix... em retrobo amb persones que em costa reconèixer... els he ajudat?... he estat un obstacle en el seu camí?... miro darrere per preguntar... no hi són tots... l'exercici és en va... les primeres ombres ja no hi són... les recordem sovint plegats... massa sovint... he de concentrar-me amb les que tinc a la vora... el pendent es fa més gran... mantenir l'equilibri cada cop em costa més... el que més m'agrada és que sempre puc fer una nova traça... la meua traça... gràcies, catifa... cada cop hi penso més sovint... llischo... els que van darrere meu, ho podran continuar fent?... de sobte el pendent cau sobtadament... ho veig tot diferent... no sé què passa... tot es fa més petit... de sobte la claror desapareix... el forfait s'ha acabat... l'he aprofitat?... he pogut aprendre i fer quelcom més?... em costa pensar... cada cop fa més fred una nova claror... veig noves, o velles ombres?... un nou forfeu?... no ho entenc... l'únic que tinc clar és que són unes altres pistes.

Roa

La Isla Bonita

L'illa de la Palma, que també es coneix pels noms d'Isla Bonita o Isla Verde, es troba situada a l'extrem oest de les illes Canàries. És clar que no és el destí preferent a l'arxipèlag, mancada de grans infraestructures turístiques, però per a molts té més atractius que les altres illes més freqüentades. Vista des de l'aire destaca la seva frondosa verdor. Conserva un reducte de l'antiga laurisilva, que a les altres illes no s'ha conservat, i li ha valgut rebre la qualificació de Reserva de la Biosfera. Així com el nord i l'est són esplendorosament verds, l'oest és més feréstec i la terra està condicionada per la presència dels volcans, actius de moment fins al 1971 (Teneguia). La Caldera de Taburiente, antic cràter d'uns 8 km de diàmetre, domina

el centre de l'illa i té la declaració de Parc Nacional. Realment, és difícil trobar algun racó de l'illa que no tingui associada alguna figura de protecció. Tot aquest atractiu paisatgístic, recorregut per una immensa xarxa de senders homologats —1.000 km en només 700 km²—, és el que atrau la major part dels visitants. Però aquest no és l'únic reclam...

Quan vam aterrar a Santa Cruz de la Palma de nit, el primer que vam fer va ser mirar el cel, quedant-nos bocabadats. De la vora de la capital es podia veure la via làctia, i és que el cel de la Palma també és un "espai" protegit. De fet, la principal cota de l'illa, el Roque de los Muchachos, està considerat un dels millors —si no el millor— punt d'observació astronòmica del món, i és ple dels telescopis més grans del món, com el Grantecan que s'acaba d'inaugurar, amb un mirall de 10,4 m. Podem donar fe que a causa de les regulacions, La Palma és una illa fosca, de nit els fanals il·luminen tènueament els carrers i des de qualsevol poble la visió del cel és increïble. A la mínima que us allunyeu dels nuclis i amb el permís de la lluna, tindreu un cel negre i estrellat que no es té ni en els millors bivacs pirinencs.

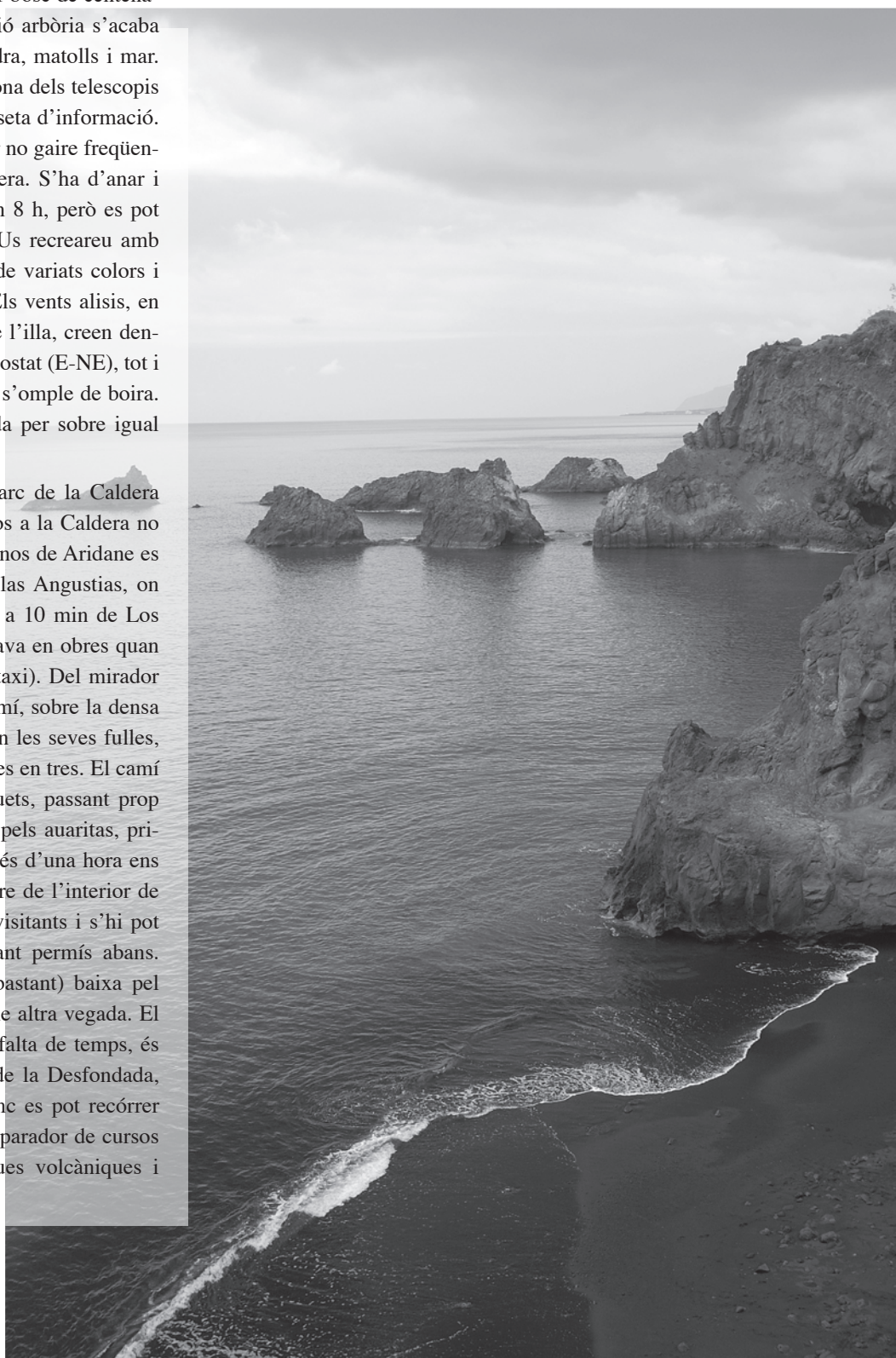
Dintre de les activitats excursionistes es fa difícil elegir itineraris i logística, però aquests són uns consells i un resum de les activitats que vam fer, indrets i camins que no hauríeu de deixar de visitar si mai hi aneu.

Al Roque de los Muchachos s'hi pot arribar còmodament des de S/C de la Palma per la carretera de las Nieves, o més espectacularment per la carretereta que puja des de la Garafía. Penseu que pujareu de 500 m a 2.400 m en pocs quilometres. Primer, entre les vinyes rastres, després per un espectacular bosc de centenars de pins canaris, fins que la vegetació arbòria s'acaba de cop, i no es veu res més que pedra, matolls i mar. Podeu accedir amb el cotxe per la zona dels telescopis de 7 a 20 h, i aparcar al cim, a la caseta d'informació. L'itinerari més recomanable, i potser no gaire freqüentat, és realitzar la cresta de la Caldera. S'ha d'anar i tornar pel mateix lloc, i en total són 8 h, però es pot triar còmodament fins on s'arriba. Us recreareu amb vistes de tallats immensos, terreny de variats colors i segurament un gran mar de boira. Els vents alisis, en xocar amb la cadena muntanyosa de l'illa, creen denses boires, normalment només a un costat (E-NE), tot i que de vegades "vessa" i la Caldera s'omple de boira. Però per sort la cresta sempre queda per sobre igual que el Teide a la llunyania.

El següent itinerari recomanat al Parc de la Caldera discorre pel seu interior. Els accessos a la Caldera no són senzills ni curts. Des de Los Llanos de Aridane es baixa al pàrquing del Barranco de las Angustias, on un precari servei de taxis us pujarà a 10 min de Los Brecitos a uns 1.300 m (la pista estava en obres quan hi vam anar i era obligatori agafar taxi). Del mirador de Los Brecitos baixa un preciós camí, sobre la densa catifa d'acícules del pi. Fixeu-vos en les seves fulles, d'un pam de llargada i que van de tres en tres. El camí segueix el descens creuant barranquets, passant prop d'uns petroglifs (gravats en la roca pels auaritas, primers pobladors de l'illa) i en poc més d'una hora ens deixa a la Playa de Taburiente, centre de l'interior de la Caldera i on hi ha un centre de visitants i s'hi pot acampar (que seria l'ideal) demanant permís abans. La major part de la gent (que és bastant) baixa pel barranc de las Angustias fins el cotxe altra vegada. El recomanable, i que no vam fer per falta de temps, és pujar a l'Hoyo Verde i la cascada de la Desfondada, un salt d'aigua de 150 m. El barranc es pot recórrer pel seu llit gairebé sempre, i és un aparador de cursos d'aigua ferruginosos, enormes roques volcàniques i

els famosos coixinets de lava procedents de les erupcions volcàniques submarines. Surten unes 6 h amb descansos, si puguem l'Hoyo Verde hi hauríem d'afegir 2-3 h.

Personalment, crec que no cal donar més tómb per la Caldera, seria repetitiu. No ens podem deixar, però, de cap de les maneres, la Ruta de los Volcanes. Del Paso cap al sud de l'illa, hi ha tota una dorsal amb molts volcans i cràters. Tot en un paisatge feréstec, de colors i formes estranys, molt característic. La ruta va de la zona recrea-

tiva del Pilar fins al Faro de Fuencaliente, extrem sud de l'illa, però això és molt llarg de fer en un dia, i tindríem el problema del vehicle. El millor potser és fer fins a Las Deseadas o el Volcán Martín, i tornar pel mateix lloc, tot i que el terreny, escòria volcànica, és incòmode a l'hora de caminar. El faro, juntament amb els volcans Teneguía i San Antonio, pot ser objecte d'un altra petita excursió, tot i que es pot visitar bé amb el cotxe, cosa que fa que estigui molt concorregut. No us deixeu pas, per mandra, la pujada al Birigoyo, que queda lleugerament fora de la ruta principal, ni que sigui de tornada, les últimes llums del dia des d'allí, són un espectacle. Per fer-ho, caldrà esperar un dia que l'alisi sigui fluix i la boira no acabi de saltar cap a l'oest. Fins a Las Deseadas i tornar unes 5-6 h, per pujar al Birigoyo afegir 40 min.

Per la següent caminada, haurem de creuar el que els *palmeros* en diuen el túnel del tiempo. És el túnel de la Cumbre (2 km) que uneix els dos costats de l'illa, i que té un efecte semblant al túnel de Vielha, però més exagerat. Així, segurament estarà núvol, si tot està verd serà per alguna cosa... Cal anar fins a Los Sauces, uns 25 km al nord de S/C de la Palma. L'objectiu és visitar la laurisilva i los Nacientes de los Corderos i Marcos. Hi ha un parell d'opcions, les dues suposen un fort desnivell, d'uns 1.500 m, que es pot escurçar amb taxi, almenys a la pujada. El que recomanem és pujar fins a la Casa del Monte, a peu és una pujada llarga i dura, d'unes 3 h, però per un camí sorprenent, per tòtric potser. No es veu la llum del sol, hi ha teranyines arreu i també un incessant goteig d'aigua provocat per la boira permanent que es condensa a les fulles coriàcies dels arbres i que és l'origen d'aquest bosc. Podeu estar segurs que no hi trobareu ningú. A partir de la Casa del Monte, el camí és molt divertit perquè segueix una sèquia que mena l'aigua des dels naixents fins a baix al poble. El camí creua 13 túnels, un d'ells de més de 300 m, absolutament foscos. No us deixeu pas el frontal o una bona llanterna! I compte amb el cap! Al penúltim, ja brolla aigua de les parets i la sèquia vessa, cal passar ràpid

i amb un bon impermeable, tot i així et mulles. Un cop creuat el túnel, ens trobem amb el Naciente de Marcos, un pendent on l'aigua brolla de l'interior de la roca basàltica per moltes escletxes i amb gran força. Continuem pujant i trobem un altre túnel que mena al Naciente de los Corderos, més modest. Aquí s'inicia la baixada cap a los Tilos, una altra vegada per bosc de laurisilva, fins a Los Sauces. Vénen a ser unes 8 h.

No podríem marxar de la Palma sense visitar alguna paradisiàca platja d'arena negra, com la poc freqüentada Playa de la Zamora, amagada entre roques i plantacions de plataners, o la més turística però no menys bonica Playa de Puerto Naos.

Tampoc no hauríeu de deixar de visitar S/C de la Palma, o Tazacorte, on apreciareu millor l'estil arquitectònic de l'illa, amb les seves cases de colors i balconades de fusta, que fan pensar en indrets més aviat caribenys.

Si bé tothom és orgullós de la seva terra, els *palmeros* potser són un cas exagerat, però no es pot negar que en aquesta petita illa hem gravat preciosos instants en les nostres retines, i quan l'avió ens deixa al bullici de l'illa de Tenerife, no dubtem que hem encertat viatjant en aquest indret tranquil i passiu.

Bibliografia / Informació

Óscar PEDRIANES i Daniel MARTÍN. *La Palma y sus caminos (30 rutas escogidas)*. Ed. Talisca, 2006.

Juanjo ALONSO. *Excursiones en la islas Canarias*. Ed. Desnivel, 2001.

Sally O'BRIEN & Sarah ANDREWS. *Canary Islands*. Ed. Lonely Planet, 2004.

Allotjaments: <www.islabonita.es>.

Rutes: <<http://reddeparquesnaturales.mma.es>>.

Instituto Astrofísica de Canarias: <www.iac.es> (juliol i agost hi ha visites guiades).

Oriol Cuadrat, setembre de 2007

XIX Premi Fotogràfic Òscar Ribes

A Lleida, a les 22 hores del dia 15 de novembre del 2007, al local del Centre Excursionista de Lleida, es va reunir el jurat qualificador del XIX Premi Fotogràfic ÒSCAR RIBES constituït per:

Feliu Izard Gavarró, del CEL; Manuel Cortès Ribelles, del CEL; Salvador Gili Marqués, del CEL; Emilio Clariana Torremorell, fotògraf; Enric Rodríguez Garcia, fotògraf, i acordaren concedir els següents premis:

Premi millor fotografia:

LIGHT HUNTER,

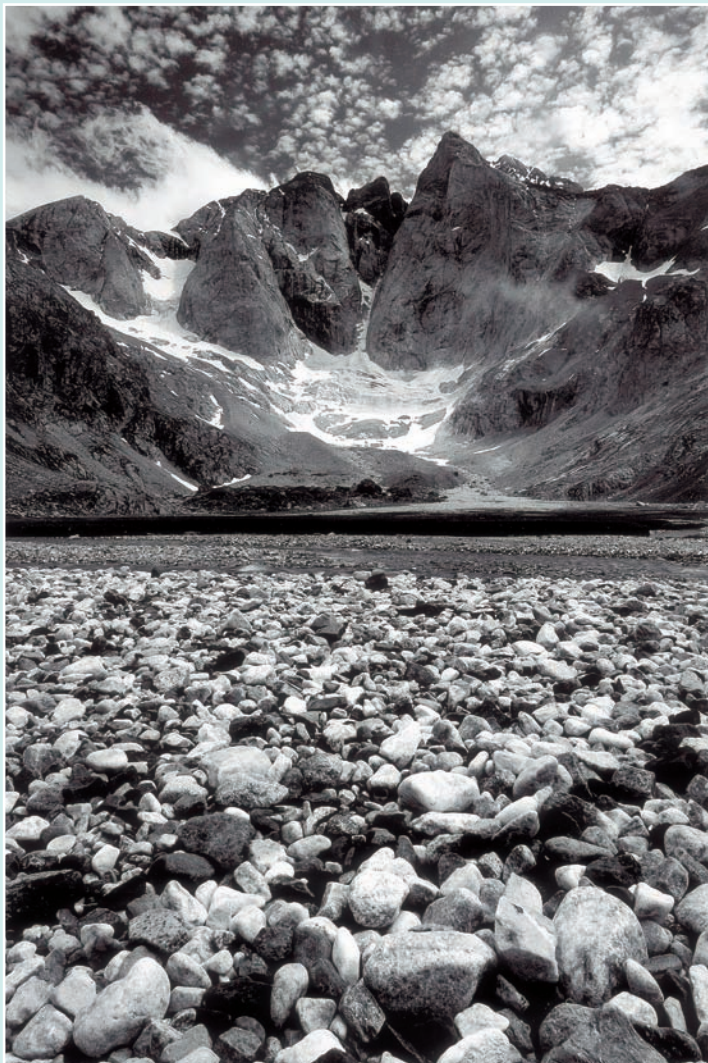
d'Enrique Fernández Ferra

Accèssit social:

RESISTÈNCIA,

d'Oriol Cuadrat Gigó

Premi fotografia alpinisme:
PIEDRA VIVA,
d'Asier Castro de la Fuente

Premi millor col·lecció de tres fotografies:
VIGNEMALE,
de Jep Flaqué Farrús

Premi fotografia espeològica:
PAISAJES OCULTOS,
d'Iñaki González Chato

Premi fotografia subaquàtica:
EL BALL DEL CORAL BLAU,
de Jordi Capdevila Rodríguez

Entrevista a Dolors Llordés

L'Èlia Guàrdia, sòcia del Centre Excursionista de Lleida i estudiant de batxillerat, ha presentat al seu Institut un treball basat en unes enquestes, una de les quals s'ha fet a una sòcia del Centre i alhora integrant de l'equip redactor de l'ARESTA. Atès que inclou un petit resum de la història de la revista, hem cregut oportú de publicar-la.

Foto: Tour del Mont Blanc, agost 2007

Nom: Dolors Llordés

Quants anys fa que ets membre de l'entitat?

Ho sóc des del 30 de desembre de 1994. Una mica tard, ja que rondava els 42 anys.

Quin va ser el motiu que et va dur a fer-te sòcia del Centre?

Doncs mira, esquiàvem amb el Carles Sàez a les pistes de Beret, quan vam topar amb un antic company seu, el Josep Guàrdia (el coneixes?) i ell ens va proposar una nova manera d'esquiar, l'esquí de muntanya, sense cues de gent, descobrint paratges nous i verges, gaudint del silenci, contemplant la naturalesa ... Ens el vam creure i, a la setmana següent, ja érem al davant la Pili, la secretària d'aleshores al local de la plaça Paeria, donant dades i signant papers.

Ho recomanaries? Per què?

I tant que sí! Doncs perquè a mi, personalment, m'ha suposat viure intensament la vida, tant en l'aspecte esportiu com en l'humà. He descobert el món entranyable de les muntanyes, amb tots els obstacles amagats que de vegades poden posar en dubte algun dels reptes personals, i el món encara més entranyable de l'amistat que fa que aquests reptes es facin realitat.

Creus que l'esport i la naturalesa t'han canviat la forma de veure la vida?

De veure-la no ho sé, però de viure-la ben segur que sí. Des que em vaig fer sòcia del CEL, els meus caps de setmana han canviat substancialment. He substituït el "cubata" pel termos de te calent, els llençols de fil pels sacs de dormir, el matalàs tou pel terra herbat o nevat, la

cadira còmoda pel roc punxegut, les sabatetes de taló per les feixugues botes de muntanya, els modelets *fashion* per les malles i samarretes, el bacallà a la pil-pil per l'etern bocata, les pantalles de cinema pels espectacles muntanyencs ... o que les 5 del matí, hora de retirada, s'han convertit en l'hora de partida ...

Dit tot això, semblarà difícil de creure que em sap molt greu haver-ho descobert una mica tard. En primer lloc, perquè sento no haver conegut abans molta gent del Centre a qui estimo moltíssim, i en segon lloc, per haver gaudit i trepitjat les muntanyes (jo només les havia vist en postals) en un moment de la meua vida en què les condicions físiques ja començaven a anar de baixa. Tot i així, he procurat i procuro mantenir aquest contacte amb la natura en la mesura que el meu "motor" em permet.

Creus que la revista ARESTA és una bona manera de donar a conèixer l'entitat?

Doncs jo crec que sí, ja que la revista difon totes les activitats que es fan al Centre i és un bon lligam (no pas l'únic) entre aquest i la ciutat. Cal afegir que abans la revista era l'únic mitjà de comunicació i expressió del CEL. Ara, amb la informàtica, els comunicats que es volen fer arribar als socis d'una manera ràpida, es fan via e-mail. No obstant això, crec que és bo que també es recullin en una revista, perquè en quedi constància.

Què conté?

Bàsicament, la revista consta d'un Editorial, on es comenta un tema d'actualitat i que fem a la redacció, un Tema de Portada, que pot tractar de qualsevol activitat singular i del qual n'escollim la foto de portada, un Itinerari Excursionista que ens aporten en Manel Cortès i/o en Joan Ramon Segura i un apartat d'Apunts i Comunicacions (altes i baixes al Centre, novetats a la biblioteca, ressenyes d'activitats...). La resta de la revista es nodreix de col·laboracions espontànies aportades per membres de les diferents seccions.

D'on va sorgir la idea de crear-la? I quan?

Aquí faré una mica d'història que m'ha proporcionat en Manel Cortès, a qui vaig recórrer per poder donar més informació sobre el tema.

El Centre Excursionista de Lleida ja disposava des de

1908 d'una revista anomenada *Butlletí del Centre*, que amb algunes interrupcions arribà fins a la nefasta guerra civil, que causà la seva desaparició definitiva. Gairebé vint anys després de la guerra, i a iniciativa d'en Sebastià Teixidó i d'en Jordi Sirera (tot això ho diu en Manel de memòria i s'excusa per si hi ha alguna dada errada), es va reiniciar la seva publicació al març de 1958: el primer número consistia en una sola quartilla, en tinta blava, descrivint una excursió a Mur i en castellà, és clar. Progressivament, però, s'anà guanyant en extensió i continguts. En Manel Cortès se'n va començar a fer càrrec el 1960, i el primer número en català, amb el suport del president Jordi Sirera, aparegué al desembre de 1967 (cal tenir en compte que l'encarregat de la impremta era el Sebastià Gràcia, conegut promotor de la sardana, i l'amo de la impremta era el senyor Guimet, que pertanyia a la família Perenya, catalanista de nissaga). Doncs bé, amb el primer número en català, hi havia un cert temor a ser multats. Per sort, però, no va passar res. En Manel va estar al capdavant del butlletí fins al desembre de 1981, passant després a altres mans. Va ser el 1993 quan naixia l'ARESTA sota un equip de redacció encapçalat durant 4 anys per la Lluïsa Huguet. A partir de 1997, un nou equip (només la Mercè Ciutat s'hi manté des del 1993) ens n'hem fet responsables, respectant i mantenint, però, el disseny original d'en Pep Herrándiz.

Per acabar, espero i desitjo que l'ARESTA, estigui en mans de qui estigui, tiri endavant, i que li puguem dedicar una mica del nostre temps amb tot l'afecte que es mereix, ja que al cap i a la fi, la revista no és res més que l'expressió d'un cúmul d'emocions i sentiments de companyes i companys del Centre Excursionista de Lleida, els quals es mereixen tot el nostre respecte i consideració. Per l'estima que li tinc, lluitaré sempre perquè sigui així.

Moltes gràcies!

Èlia Guàrdia

Travessa polar al golf de Bòtnia, mar Bàltic, costa finesa

Abans d'escriure les línies d'aquest viatge, hauríem de remuntar-nos 22 mesos enrere, quan a mitjan abril de 2005 vaig patir una lesió greu al genoll dret, però el pitjor és que no me la vaig fer jo, sinó que me la va provocar a consciència una persona que no havia vist mai a la meua vida; va ser molt fort!

Tot se'n va a l'aigua en uns moments, il·lusions, viatges, muntanya, carreres, vida privada, etc. Des d'aquí dono les gràcies a tots aquells que em van donar ànims per continuar endavant en aquells moments tan dolorosos.

Però una cosa tenia clara, en el moment en què estigués bé, faria un viatge dur, intens i sobretot, fred.

A finals de febrer de 2007, amb 12 companys més, Mario Ramonell, José Luis Gómez, la Carolina i el Jaime de Madrid, Joseba Andoni de Sant Sebastià, Javier González i Carlos Jiménez d'Oviedo, Jordi Matamoros i Maria del Carmen Fernández de Barcelona, Víctor Manuel Cobos, Manuel Mallo i Juan Barrionuevo, vam

anar a recórrer amb esquís i *pulka* una travessa polar, una part, per sobre el golf de Bòtnia, al mar Bàltic.

Vam sortir prop de la població d'Oulu, a la costa central finesa, i vam acabar prop de la ciutat de Kemi, més al nord, gairebé a tocar amb la frontera de Suècia. Vam recórrer uns 90 quilòmetres. Com si es tractés d'un vaixell de cabotatge, la idea era resseguir la costa del Bàltic glaçat, fins i tot passant a tocar d'uns petits illots només accessibles amb vaixell a l'estiu. Només calia tenir força cura amb les possibles esquerdes del gel i la previsió meteorològica del lloc. La data escollida per aquesta travessa, la tercera setmana de febrer, va permetre evitar el més rigorós hivern a la zona, caracteritzat per la gairebé foscor total, i ja vam poder gaudir de més hores de sol i de temperatures més benignes.

Ens aixecàvem cap a les set del matí, però no començàvem la ruta diària fins cap allà les onze, perquè hi havia molta feina, una de les principals, desfer neu per aconseguir

aigua, imprescindible per poder fer sopes, brous, tes o una bona tassa de llet en pols. L'anàvem desfent amb els fogons de benzina. Vaig calcular que cada 3 persones podíem gastar un litre de gasolina al dia per fogó.

El gruix de l'alimentació del grup es va basar en productes amb força presència d'hidrats de carboni i calories: embotits, melmelades, xocolata, fruits secs, espaguetis, etc.

El gel que desfèiem cada matí no només era per l'esmorzar, sinó també per omplir el màxim de termos possible per passar el dia, ja que quan estàvem en plena travessa no ens aturàvem gaire per menjar, calia aprofitar el dia i les hores de sol per recórrer una mitjana de 15 a 16 quilòmetres diaris. Cada dues hores paràvem per beure dels termos de sopa, i menjàvem barretes energètiques o galetes.

L'esmorzar es convertia així en el principal àpat del dia: melmelada, mantega endurida pel fred, mel, pa torrat, embotits de tota mena... la qüestió era entrar en calor ben aviat i aconseguir molta energia per poder suportar les temperatures diürnes, entre els 10 i els 12 sota 0.

Durant les sis nits de la travessa, l'expedició va poder gaudir de tres nits en cabanes de fusta, construccions refugi de pescadors que a l'hivern estan fora de servei, però que són immillorables per aixoplugar-se del rigor de la nit al cercle polar àrtic.

Durant aquestes tres nits vam poder gaudir d'uns sopars més elaborats, fins i tot amb pasta, *callos*... perquè teníem espai per cuinar millor els aliments que portàvem i no havíem de suportar les inclemències meteorològiques que tan afecten quan estàs dins d'una tenda iglú. Una d'aquestes nits, però, ningú no es va adonar que la caseta no estava aïllada del tot. Uns orificis a la fusta arran de terra deixaven passar la suficient humitat per amaran l'ambient. Aquesta nit va ser la més freda, 31,5 graus sota 0. És clar que d'això el grupet no se'n va adonar fins que era massa tard. Això que portava un bon sac de dormir d'expedició, però ja notava que deu n'hi do com recruava! Al matí, en treure el cap a fora,

vaig veure que el meu sac estava ben cobert de gebre. Hauria estat millor acampar a l'exterior dins de la tenda de campanya, on almenys estàs aïllat de l'exterior! El fred va ser el record més present. El fred també feia que, després de plantar la tenda per acampar i poder passar la nit, començàvem a escalfar l'habitable amb el fogó i començàvem a entrar en calor, després d'hores caminant damunt del glaç i la neu. Després començaves a suar i podies treure't part de la roba. Era el moment de descans després de tota una jornada de travessa amb esquís *wild country* i estirant una *pulka*, que els primers dies podia arribar a pesar vora trenta quilos. Cadascú portava uns disset o divuit quilos només en material personal. Portàvem tot tipus de roba variada, bosses de plàstic per guardar la roba de recanvi seca, un piolet martell per clavar piquetes de la tenda, pales d'alumini, un raspall per treure't la neu i el gebre de la jaqueta, pantalons, varetes de les tendes per si es trenquen, corda, material de cuina i un raspall per netejar-lo, cantimplors, ulleres de ventisca i de glacial, frontal, fogons amb gasolina, petita farmaciola, tovalloletes de colònia. Sense deixar-nos la brúixola i el GPS.

Eduard Albesa

Apunts i comunicacions

SOCIS NOUS (benvinguts tots):

• Anna Codina Giró	• Josep Antoni Perera Guiu
• Joan Marc Chacón Rojo	• Gerard Castells Montella
• Yolanda Suñé Romeu	• Pol Gilbert Suñé
• Carlos Rubio Rubio	• Pere Nogués Tapia
• Montserrat Bonastra Garcia	• Marta Duran Orteu
• Agustí Ortiz Castelló	• Gerard Pagès Solé
• Enric Pujol Farré	• Joan Palle Argiles
• Oriol Pujol Badia	• Jordi Vilanova Guivernau

Fins a finals d'abril podrem gaudir a la sala d'exposicions del Centre de l'exposició "Del Grau equipat a la Via Ferrada" de Manuel Cortès, amb una mostra de les vies de pujada a les serres que ja sabeu que li agrada incloure a les excursions que ens organitza. Cal tenir en compte que molts d'aquests camins eren utilitzats de vegades per gent de la terra per accedir als ramats i als camins de comunicació més practicables, i que amb això s'estalviaven moltes hores d'itinerari.

També volem felicitar al soci, amic i president del Cel en Joan Ramon Segura i a tot l'equip que l'ha ajudat a confeccionar la guia "Excursions pel Monsec", per la qual ha guanyat el premi Vèrtex. FELICITATS!!!

A cops creiem que per les grans fites cal anar lluny, a Àfrica o a l'Himàlaia, però per sort tenim a la porta de casa "la gran aventura" del Pirineu.

La Junta del Centre proposa, per aquest estiu, realitzar la ruta que travessa de mar a mar, el GR-11, d'un sol cop. Segur que us sona, alguns han tingut el privilegi de fer-ho, a poc a poc, per etapes, uns quants altres d'un sol cop. Ara us proposem la possibilitat de fer-ho de manera comunitària com a entitat, tot d'un cop o les etapes que us vinguin millor, les que us manquen per completar-la, o el que us vingui de gust, etc.

La durada total és de cinquanta dies més o menys, però us proposem que us hi incorporeu i abandoneu en qualsevol moment, en funció de les disponibilitats de cada un, per això en el quadre informatiu hi veureu les etapes, dates, horaris, quilòmetres, desnivells, allotjaments, serveis i possibilitat de transport.

La prudència ens porta a pensar a descansar un de cada sis o set dies. El Centre es compromet a tenir un responsable que farà la ruta i un equip de suport a Lleida que coordinarà la resolució de les incidències, etc.

El calendari que us proposem va de la següent manera.

- Febrer. Publicació en l'ARESTA de la proposta d'activitat i calendari.
- Març-abril. Aclariments i inscripcions.
- Primera quinzena de maig. Reunió amb els interessats per coordinació, propostes, etc.
- Primera quinzena de juny. Última reunió, si cal.
- Dia 20 de juny. Inici de la primera etapa, cap d'Higer, Hondarribia.
- Dia 7 d'agost. Finalització al cap de Creus, Girona, si tot va bé.
- Cal tenir consciència, davant de la dificultat de la proposta, del vostre estat físic.
- Mireu bé les gràfiques de la pàgina següent. A la Biblioteca del Centre hi ha bibliografia que parla del tema i mapes que poden ajudar a prendre consciència d'allò que volem fer.
- L'activitat, pel seu caràcter, no representa més despeses que les pròpies de cada participant. És indispensable estar federat.

Salut, ànim.

Òscar Muedra

Apunts i comunicacions

	HIGER - HONDARRIBIA - IRÚN - BERA BERA - ELIZONDO PORT URRIAGA - BURGUETE-AURITZ BURGUETE-AURITZ - ORBAITZETA - FÀBRICA ORBAITZETA - FÀBRICA - CASAS DE IRATI CASAS DE IRATI - OCHAGAVIA OCHAGAVIA - ISABA ISABA - ZURIZA ZURIZA - SELVA D'OZA SELVA D'OZA - CANDANCHU CANFRAN CANDANCHU CANFRAN - SALLÉN SALLÉN - OS BAÑOS DE PANDICOSA OS BAÑOS DE PANDICOSA - BUJARUELO BUJARUELO - GÓRIZ ORDESA GÓRIZ ORDESA - PINETA PINETA - PARZÁN - BIELSA PARZÁN - BIADORS BIADORS - PUEN DE SAN CHAIME PUEN DE SAN CHAIME - LLAUSET - ANETO LLAUSET - ANETO - REFUGI RESTANCA REFUGI RESTANCA - COLOMERS																						
ETAPA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
DIA	20	21	22	23	24	25	26	27	29	30	1	2	3	5	6	7	8	9	11	12	13	14	15
KM.	30,4	30,4	18,8	15,4	20	16,1	14,3	23,8	15,6	13,9	23,8	21,5	21,5	18,3	21	12,6	16,3	19,5	20,2	27	10	15,5	12
HORARI	5,30	7	5,30	5	5,15	4	4,15	5,40	6	4,20	6	5,40	8	6,30	5	7,30	5,15	5,40	6	9,30	2,30	6,20	4,2
DESNIVELL PUJADA	800	940	1000	645	445	400	640	700	1230	735	1020	870	1500	1000	1100	810	1010	1370	850	1560	280	1400	600
DESNIVELL BAIXADA	750	740	100	660	600	380	730	586	820	820	365	1110	1160	1210	280	1680	1120	780	1340	770	0	880	580
ALLOTJAMENT HOTELER	*	*	*		*			*	*	*	*	*	*	*	*		*	*					
REFUGI GUARDAT												*	*	*		*	*		*	*	*	*	*
REFUGI LLIURE										*	*					*					*		
CÀMPING	*					*	*			*	*		*			*				*			
BAR	*	*	*		*	*		*	*	*	*	*	*	*	*		*	*		*		*	
RESTAURANT	*	*	*		*	*		*	*	*	*	*	*	*	*		*	*		*		*	
BOTIGA QUEVIURES	*	*	*		*			*	*	*	*	*	*	*	*		*						
FARMÀCIA	*	*	*					*	*			*	*				*						
CORREUS	*											*	*										
CENTRE MÈDIC	*		*						*			*	*				*						
COTXE DE LÍNIA	*	*	*		*			*	*			*	*				*						
ESTACIÓ DE TREN	*											*											
JULIOL																							
JUNY																							
	PAÍS BASC					NAFARROA					ARAGÓ										CATALUNYA		

	COLOMERS - LA GUINGUETA D'ÀNEU LA GUINGUETA D'ÀNEU - ESTACIÓ ESTACIÓ - TAVASCAN TAVASCAN - ÀREU ÀREU - REF. BAIÀU * JOSEP M. MONTFORT - ARANS REF. BAIÀU * JOSEP M. MONTFORT - ARANS ARANS - ENCAMP ENCAMP - CABANA DELS ESPARVERS CABANA DELS ESPARVERS - PUIGCERDA PUIGCERDA - PLANOLES PLANOLES - SANTUARI DE NÚRIA SANTUARI DE NÚRIA - SETCASES SETCASES - BEGET BEGET - ALBANYA ALBANYA - LA VAJOL LA VAJOL - LA JONQUERA LA JONQUERA - VILAMANISCLE VILAMANISCLE - EL PORT DE LA SELVA EL PORT DE LA SELVA - CAP DE CREUS																						
ETAPA	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42				
DIA	16	18	19	20	21	22	23	24	25	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6				
KM.	26,1	9,5	11,2	16,5	15,3	13	12,5	19,5	23,7	24,3	17,7	19,2	20,1	30,6	24	20,1	24,3	16	13				
HORARI	10,30	5	4,20	6,30	5,40	5,50	3,50	5,50	8,20	6,20	6,30	6,15	6,15	11	6,20	6,15	6,30	6,20	4				
DESNIVELL PUJADA	150	1260	590	1125	1400	740	910	1370	750	900	1600	1025	850	1290	790	820	450	715	400				
DESNIVELL BAIXADA	1125	970	710	1000	100	1900	940	580	1650	870	830	1650	1520	1570	500	820	800	855	400				
ALLOTJAMENT HOTELER	*	*	*	*		*	*		*	*	*	*	*	*		*	*	*					
REFUGI GUARDAT										*													
REFUGI LLIURE					*			*															
CÀMPING	*			*		*	*		*				*			*		*					
BAR	*		*	*		*	*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*				
RESTAURANT	*		*	*		*	*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*				
BOTIGA QUEVIURES	*		*	*			*		*	*		*	*	*		*	*	*					
FARMÀCIA							*		*	*						*		*					
CORREUS									*							*							
CENTRE MÈDIC	*						*		*							*		*					
COTXE DE LÍNIA						*	*		*									*					
ESTACIÓ DE TREN									*	*	*								*				
JULIOL																							
AGOST																							
	CATALUNYA					ANDORRA					CATALUNYA												

Itinerari excursionista núm. 92: la serra de l'Obac (I)

A cavall entre el Vallès Occidental i el Bages, el massís de conglomerats de Sant Llorenç del Munt i la serra de l'Obac és, a l'altra banda del riu Llobregat, una rèplica de Montserrat per la seva altitud i estructura semblants, les curioses formes d'erosió i la rica flora. Pocs excursionistes lleidatans van a trescar per aquells verals, tan coneguts, en canvi, pels de la rodalia. Per ajudar a trencar l'oblit, heus ací un bell recorregut, gairebé tot per carena, per la branca occidental d'aquest petit massís, és a dir, la serra de l'Obac. Hi arribarem per l'Eix Transversal direcció Vic, prenent després de Manresa el trencall a Navarcles, i aquí la sinuosa carretera a Talamanca i Terrassa pel coll d'Estenalles. Aquest sector de muntanya ha estat afectat darrerament, malgrat l'oposició de col·lectius excursionistes i ecologistes, pel traçat d'una pista pavimentada que enllaça la zona de la Mata amb la de Matarrodona, la qual ha malmès bona part de l'encisador camí carener que descrivim i la feréstega fondalada del torrent del Figueret, i s'ha destruït milers d'alzines amb propòsits gens clars i poc adients amb un Parc Natural.

0.00 h. Coll d'Estenalles (870 m). Estratègic pas i nexa d'unió entre la muntanya de Sant Llorenç del Munt, a llevant, i la serra de l'Obac, a ponent, ambdues integrants del Parc Natural del mateix nom. Al coll hi ha un Centre d'informació del Parc. Aparcaments a mà dreta, poc després del coll. Al davant del centre, cal prendre en direcció SW una pista (pas barrat als vehicles) que puja suaument en direcció a la Mata, gran pagesia que es veu enfront, a la propera carena. Abans d'arribar-hi, deixem la pista per pujar uns graons fins a una bassa, al costat de la qual veiem un ample camí que segueix per la carena o a prop d'ella, ombrejat per alzines i pins. Un trencall a l'esquerra puja a la immediata ermita de Sant Jaume (932 m) que gaudeix d'un bon panorama vers la rodalia, amb el pelat turó de Montcau presidint el paisatge i els Pirineus al fons. Seguim sempre el camí carener, que actualment coincideix en molts punts amb la pista de què hem fet abans esment.

0,25 h. Coll de Garganta (884 m) on la carena canvia d'orientació, enfilant-se al NW. A la dreta s'obre el pregon torrent de la Font Freda, que baixa al N cap a Mura.

Deixem a mà esquerra un ampli trencall que revolta pel vessant i més tard es tornarà a ajuntar al nostre, que no abandona la carena. Passem a frec del xalet de la Castanyera (en ple Parc!), i al cap de pocs minuts, altre cop canvi d'orientació, girant a migjorn.

0,40 h. La Coma d'en Vila (900 m), mas deshabitat fa molts anys, documentat des del segle XIV. A prop hi ha una petita bassa excavada a la roca. Som al GR-5, bonic camí carener que va en direcció S i que la pista ha destruït en part.

0,45 h. Alzina Bonica, o Alzina del Vent (891 m). Bell exemplar de *Quercus ilex ilex*, notable per la perfecció de les seves formes més que no pas per les seves dimensions, tot i ser molt respectables.

0,50 h. Coll de Boix (874 m), lloc estratègic on per la nostra esquerra arriba l'ample camí que hem deixat abans, i en baixa un altre a la carretera pels Graons de Mura. Per la dreta en surt un, més estret, que baixa cap a la salvatge regió de Turó de Mal Pas i el Sot de l'Infern. També cap a la dreta, baixa en fort pendent la pista pavimentada cap a la fondalada del Racó Gran i el Sot del Figueret. Nosaltres seguim sempre per la carena, deixant a poc un corriol a mà dreta que baixa a la Cort Fosca. Prop d'aquí, a mà dreta i amagades per la foresta, hi ha les ruïnes d'un recinte circular, d'enigmàtics origen i destí.

1,00 h. Deixem el camí carener (GR-5) que segueix cap al cim del turó de Tres Creus i el coll del mateix nom, per prendre a mà dreta un camí que baixa decidit entre el bosc espès.

1,10 h. Coll de Tanca, on el camí canvia d'orientació i gira al S. A la dreta es tenen els Castellots de Coll de Tanca, cresta formada de grans monòlits al peu dels quals es veu un corriol que baixa a l'Espuga. El nostre camí va a passar al peu d'una muralla de roca balmada, vers la qual anirem, deixant per uns moments el camí principal.

1,15 h. Font de la Pola (810 m), a l'interior de la gran balma, arranjada amb dues taules circulars i seients d'obra. La font és d'aixeta, i cal tenir cura amb l'aigua, que no és abundosa i menys encara als temps actuals,

Els Castellots de Coll de Tanca,
monòlits de caire montserratí que s'alcen enfront de la Font de la Pola

de llargues i severes secades. Per un camí en direcció S anirem a retrobar el principal que hem deixat per arribar a la font, i que segueix en la mateixa direcció.

1,20 h. La Porquerissa, balma sota un morro de roca, closa parcialment amb parets d'obra seca. El lloc gaudeix de bona vista sobre les valls de l'Obac. El camí revolta el morral de roca i pren la direcció NE. Immediatament, es veuen a mà esquerra, al costat del camí, les restes d'una sepultura antiga. El bon camí revolta el turó de Tres Creus o de la Pola, amb la constant visió de l'encinglerat Castellsapera.

1,35 h. Coll de Tres Creus (873 m), pas estratègic i cruïlla de camins. Per l'esquerra arriba el camí (GR-5) que hem deixat abans a la carena, i enfront una pista baixa a l'Alzina del Sal·lari i la carretera. A la dreta, per la carena, segueix un sender que duu a la cresta i la canal E de Castellsapera (que es descriuran al següent Itinerari núm. 93). Sense prendre'l, seguirem el camí més fressat a mà dreta, que va a planar per davall de les grans parets de Castellsapera pel costat de ponent, quasi sempre per entre xamós alzinar on els arbres assoleixen gran alçària, competint per la llum. S'ajunta per l'esquerra un viarany que baixa del Castellsapera per la canal W.

1,45 h. En una pelada carena deixem el camí planer, que si continuéssim endavant ens duria al coll Estret i el Pou

de Glaç, per prendre a mà dreta un trencall que baixa en direcció a mà dreta. És l'antic camí ral de Terrassa a Manresa, coincident avui dia amb el GR-5. Aquest camí, sempre per la carena, perd altitud en direcció a ponent. Belles panoràmiques sobre la Roca Salvatge i altres formacions rocoses, amb Montserrat al fons. Diferents corriols baixen a les afraus a mà esquerra.

2,05 h. Es passa al peu del Paller de Tot l'Any, gros monòlit d'escalada no gaire difícil. Fa uns anys hi havia una cadena per facilitar la pujada, actualment retirada. El camí s'allunya un xic de la carena per retrobar-la després, sempre baixant. Magnífica visió de les salvatges valls, a un i altre costat de la carena. És per aquests verals on actuava el bandoler Capa Blanca, que segons es diu tenia l'amagatall en una cova penjada a mig aire, als cingles de mà esquerra. El nom li fou donat pel seu procedir: estenia la seva capa, blanca, a terra, enmig del camí, i s'amagava, trabuc en mà. El viatger que passava, o bé deixava la bossa al damunt de la capa, o rebia una trabucada. Aquest llegendari bergant sembla que mai no fou empresonat: es conta que se suïcidà, ofegant-se, amorrat a una bóta de vi al mas de l'Obac.

2,20 h. Coll de Daví o del Correu (660 m), escenari de fets bèl·lics en passades guerres. En aquest coll es deixen camins a dreta i esquerra que baixen a les valls. El nostre revolta i segueix planer en direcció N. Al cap de pocs

minuts, en arribar al canvi de vessant, es deixa el camí ral (GR-5) per prendre a mà dreta un viarany poc visible que baixa per un llom dretament al Sot de la Cansalada. Poc abans del fons del torrent, uns metres cap a la dreta es troba el pas per creuar-lo. A l'altre costat, feixuga pujada per un corriol, en direcció al N.

2,50 h. Carena de l'Espluga (680 m), on el camí, ja més fressat, avança de pla tot revoltant la capçalera del torrent del mateix nom. A l'esquerra hi ha les restes del gran roure de l'Espluga, actualment mort. Sortim a una pista, que seguim a mà esquerra, vers un arrodonit turó que té una gran balma a la base.

3,00 h. Balma obrada de l'Espluga (700 m), d'origen molt antic (restes grolleres d'*opus spicatum* als murs de tancament). Retrocedim per la pista que ens ha dut fins aquí, per la qual seguirem ara, deixant a mà dreta el camí que puja a coll de Tancat i revoltant els diferents barrancs tributaris del Sot del Figueret. Aquí veiem de nou la pista pavimentada, que s'enfila al coll de Boix, on abans l'hem deixada.

3,30 h. Després d'haver creuat el Racó Gran, capçalera del Sot del Figueret, es deixa la pista planera (que va a Matarrodona i el Pont de Vilomara) per prendre a mà dreta un enfiladís i aixaragallat corriol que puja, tenint a prop i a mà dreta la torrentera. (En aquesta, amagada per la densa vegetació, hi ha la font del Racó Gran, que només raja en temps plujós.) El nostre corriol, després de guanyar uns 70 m de desnivell, en troba un altre més fressat, que seguim cap a mà esquerra i ens porta a l'esquenall d'un turó pelat que es despenja de la carena de la Fosca. Revoltant l'extrem d'aquest turó (senyals de pintura groga) encertarem a trobar la part superior d'una delitosa canal, per la qual baixem uns quants metres.

3,50 h. Cort Fosca de Matarrodona (780 m), cova que s'obre a mà dreta. A l'interior hi ha una font amb aixeta, que recull els degotalls. Cal portar llum per agafar aigua. La cavitat, de 110 m de recorregut, té belles formacions litogèniques, lamentablement malmeses pels visitants desaprensius, però llevat dels primers 50 metres és de reduïda secció. A la mateixa canal, unes passes més avall, hi ha una curiosa foradada natural, tancada parcialment amb parets d'obra seca, que serví d'hospital de sang durant les guerres carlines. Enfront, una esberla a la roca ofereix, a l'altre costat, una àeria i bella visió del Sot de Matarrodona. Marxarem altre cop amunt, pel camí de vinguda, revoltant en sentit contrari el turó pelat pel camí

planer, que aviat entra al bosc i comença a pujar fins a una carena. Entreforc de diversos camins. (La pista pavimentada ha alterat l'indret fins al punt de fer dubtós el camí a seguir.) Deixant els que baixen a dreta o esquerra, seguirem el d'enfront, que aviat es bifurca. Prendrem la branca esquerra, pujant en direcció ENE vers la carena principal de la serra. Poc abans d'arribar-hi, ens ajuntem amb el camí que, per l'esquerra, puja de Matarrodona, Puigdore i el Turó de Mal Pas, zona que descriurem en un futur Itinerari.

4,10 h. Coll de Boix (874 m), a la carena, on retrobem el camí de vinguda (i la pista de mal record) que ara seguirem en sentit contrari. Podem estalviar uns minuts de recorregut prenent l'ample pas que revolta cap a llevant la capçalera del torrent de la Coma d'en Vila (sense passar per la casa d'aquest nom ni per l'Alzina Bonica), i que s'ajunta al camí principal poc abans del coll de Garganta.

4,40h. Coll de Garganta (884 m) a la capçalera del torrent de la Font Freda. Seguim el camí de vinguda en sentit invers, fins a la bassa i les escaletes, d'on baixarem a la pista que serveix d'accés a la Mata.

5,15 h. Coll d'Estenalles (870 m) a la carretera, on ha començat el recorregut.

Bibliografia. Hi ha moltíssima literatura sobre aquest massís, de la qual esmentem, a tall d'exemple:

Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac. R. ROSAURA i R. GOTÉS. SUA Edizioak, Bilbao, 2000.

70 fonts de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. E. GRAU i F. VANCELLS. El Cau ple de Llibres, Terrassa, 1997.

Sant Llorenç del Munt. Guia Monogràfica. Edició fac-símil de l'original de 1935. C. E. Terrassa, 1984.

Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac. Antoni FERRANDO i PUIG. Cooperativa El Pot. Sabadell, 1983.

Cartografia. el millor mapa és el publicat a escala 1/20.000 pel C. E. de Terrassa amb motiu del seu 75è Aniversari, a l'any 1985. També és molt vàlid el d'Editorial Alpina/GeoEstel, a escala 1/25.000.

Manuel Cortès